

4. melléklet a 4/2025. (IV. 11.) önkormányzati rendelethez

Bakonyszombathelyi kastélypark helyi jelentőségű védett természeti terület természetvédelmi kezelési és fenntartási terve

1. Természetvédelmi célkitűzések

- 1.1. A Bakonyszombathelyi kastélypark (továbbiakban: Park) természeti állapotának fenntartása, javítása.
- 1.2. Törekedni kell a gyorsan terjedő özönnövények visszaszorítására, melyek irtása során előnyben kell részesíteni a mechanikai módszereket, de szükség esetén a kémiai módszerek alkalmazása is megengedhető.
- 1.3. Őrizze meg a Park a kerttörténeti értékeit.
- 1.4. Őrizze meg park jellegét, térszerkezetét, növényanyagát, biológiai sokféleségét.
- 1.5. A Park kultúrtörténeti jellegének bemutatási lehetőségének biztosítása a terület tulajdonosának vagy a vagyonkezelőjének engedélyével.
- 1.6. A Park területén megtalálható értékes idős fák: nyugati osterfa (*Celtis occidentalis*), közönséges platán (*Platanus acerifolia*), fehér nyár (*Populus alba*), magas kőris (*Fraxinus excelsior*), vadcsereesznye (*Prunus avium*), erdeifenyő (*Pinus sylvestris*), kocsányos tölgy (*Quercus robur*), közönséges vadgesztenye (*Aesculus hippocastanum*)
- 1.7. A Park területén megtalálható fokozottan védett állatok: gyöngybagoly (*Tyto alba*)
- 1.8. A Park területén megtalálható védett állatok: nagy szarvasbogar (*Lucanus cervus*), kis szarvasbogar (*Dorcus parallelipipedus*), nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), kis hőscincér (*Cerambyx scopolii*), fűrgye gyík (*Lacerta agilis*), közép fakopáncs (*Dendrocoptes medius*), nagy fakopáncs (*Dendrocopos major*), házi rozsdafarkú (*Phoenicurus ochruros*), fekete rigó (*Turdus merula*), zöldike (*Carduelis chloris*), kék cinege (*Parus caeruleus*), szén cinege (*Parus major*), csuszka (*Sitta europaea*), erdei fülesbagoly (*Asio otus*), macskabagoly (*Strix aluco*), közönséges vakond (*Talpa europaea*), mogyorós pele (*Muscardinus avellanarius*), európai mókusz (*Sciurus vulgaris*), nyuszt (*Martes martes*).

2. Természetvédelmi stratégiák

- 2.1. A Park környezetének megóvását és az egyéb természetvédelmi célkitűzések elérését segítő tevékenységek támogatása.
- 2.2. A park ökológiai állapotának megőrzése, a telepítés feltételeinek biztosításával az ökológiai állapot javítása. A növényzet sokféleségének növelése.
- 2.3. A park további fejlesztése lombfáinak jellege szerint.
- 2.4. A park esztétikumának növelését eredményező fajok alkalmazása.

2.5. A park idős, kiöregedett egyedeinek egészségi ápolása. A fák egyedi kezelése, egyedi alakítása.

2.6. Nem megengedettek a Parkot veszélyeztető vagy károsító, megsemmisítését eredményező tevékenységek.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Élőhelyek kezelése, fenntartása

3.1.1.1. A védelem alá vont helyi jelentőségű védett természeti terület tekintetében az első fokú természetvédelmi hatósági jogkört az *1996. évi LIII. törvény* és a *625/2022. (XII. 30.) Kormány rendelet* alapján a jegyző gyakorolja. A jegyző hozzájárulása szükséges a védett természeti terület állagát, illetve állapotát befolyásoló tevékenységek végzéséhez.

3.1.1.2. Bármilyen fákat érintő beavatkozás a jegyző engedélyéhez kötött. Az odvas, mélyen bekorhadó ágcsonkokkal, repedésekkel, szétnyíló fahasadékokkal rendelkező fákat meg kell kímélni. Amennyiben balesetvédelmi szempontból mégis indokoltá válik fakivágás vagy a fák odvas, mélyen bekorhadó ágcsonkokkal, repedésekkel, szétnyíló fahasadékokkal rendelkező elemeket tartalmazó farészeinek visszavágása, akkor a munkálatok kizárólag a denevérek és egyéb faodvakat használó védett kisemlősök (pl. pelék) életciklusa és a madarak költési időszakának szempontjából kritikus időszakokon kívül, augusztus 15. – október 31. között végezhetőek.

3.1.1.3. A fakivágást, visszavágást minden esetben az odvak előzetes átvizsgálása kell, hogy megelőzze, a vágás csak akkor történhet meg, ha sikerült meggyőződni arról, hogy madarak nem költenek a fán, az odvakban, résekben denevérek vagy egyéb védett kisemlősök nem tartózkodnak. Amennyiben az odvakban denevéreket vagy védett kisemlősöket észlelnek, akkor haladéktalanul értesíteni kell a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság ügyeleti telefonszámán az illetékes természetvédelmi őrt.

3.1.1.4. A biológiai korhatárt elérő, gombásodó, kiszáradó, beteg, balesetveszélyes faegyedek eltávolítását – amennyiben balesetveszély elhárítása nem indokolja az azonnali beavatkozást – a vegetációs időszakon kívül végzi el a terület tulajdonosa vagy vagyonkezelője a helyi jegyzővel előzetesen egyeztetve.

3.1.1.5. A terület tulajdonosa vagy vagyonkezelője az elpusztult, eltávolított faegyedek helyén és egyéb ültetésre alkalmas helyeken a térségre jellemző őshonos fafajok allergén virágport nem termelő változatait vagy inváziós tulajdonságokkal nem rendelkező a települési ökológiai viszonyoknak ellenálló exótákat telepít a helyi jegyzővel előzetesen egyeztetve.

3.1.1.6. A tisztásokat, gyep borítású területeket rendszeres kaszálással kell fenntartani, az időjárástól függően évi 2-3 alkalommal” mondat helyett kérjük a következő megfogalmazás használatát: „A kastélyparkban természetközeli gyepfenntartást célszerű alkalmazni, a kaszálások számát mérlegelés alapján csökkentve akár, illetve a kaszálásokat térben és időben ütemezve.

3.1.1.7. Gondoskodni kell a területen található értékes fák, facsoportok rendszeres kezeléséről, fenntartásáról.

3.1.2. Fajok védelme

3.1.2.1. A Parkban természetvédelmi szempontból jelentős fák és bokrok megőrzése, életfeltételeinek biztosítása. Fokozott figyelmet kell fordítani a fákhöz köthető fajok (pl. rovarok, madarak, denevérek) megóvására.

3.1.2.2. Fészkelési, költési időszakban a parkfenntartási és a természetvédelmi kezelési tevékenységek során fokozottan ügyelni kell a fészkek biztonságára. A helyi jegyző előzetesen egyeztetve a fészkelési, költési időszakot megelőzően a fentiek érdekében konzultációt folytat a terület tulajdonosával vagy vagyonkezelőjével.

3.1.2.3. A terület a fokozottan védett gyöngybagoly (*Tyto alba*) potenciális költőhelye, ezért a faj érdekeire a kastélypark kezelése és az épületeket érintő beavatkozások során tekintettel kell lenni. Amennyiben baglyok – kiemelten gyöngybagoly – jelenlétét, költését észlelik, értesíteni kell a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságot a központi e-mail címén.

3.1.3. Látogatás

A terület szabadon látogatható.

3.1.4. Terület-és földhasználat

3.1.4.1. A területrészek jellegének, a területhasználat módjának megváltoztatása - ideértve a nyomvonalas létesítmények építését vagy más beépítést is - kizárólag a természetvédelmi kezeléssel összhangban és a helyi jegyző által meghatározott feltételek mellett lehetséges.

3.1.4.2. A hulladék és egyéb szennyező anyag lerakása nem megengedett.

3.1.8. Természetvédelmi infrastruktúra

A védett Parkot a 1996. évi LIII. törvény 26. § (1) bekezdésében meghatározottaknak megfelelően táblával kell jelölni, feltüntetve védettségét. A tábla fenntartásáról gondoskodni kell.

3.1.9. Földtani, felszínalaktani természeti értékek védelme

A Park területén a felszín átalakítása, vagy azzal járó bármilyen tevékenység kizárólag az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések elérése érdekében végezhető.

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

A védett természeti terület tulajdonosa vagy vagyonkezelője rendszeresen figyelemmel kíséri a védett terület állapotát, a szükséges természetvédelmi kezeléseket elvéggeztetik.

Ez a terv tíz éves időszakra szól. Felülvizsgálata 2035-ben ismét szükségessé válik, azonban a természetes körülményekben jelentkező, nem várt események korábbi felülvizsgálatát lehetővé teszik.